

EEE126

Doğrusal Cebir

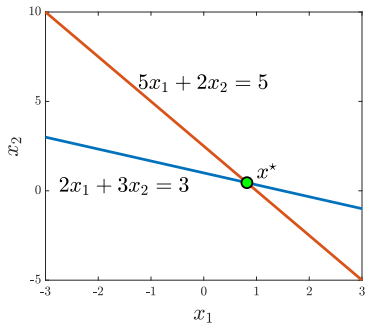
Dr. Öğr. Üyesi Işık İlber Sırmatel

T.C. Trakya Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Elektrik - Elektronik Mühendisliği Bölümü
Kontrol Anabilim Dalı

Dersle ilgili bilgiler - Giriş

Doğrusal cebir:

Doğrusal denklemlerin/fonksiyonların incelenmesi

$$\underbrace{\begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 5 & 2 \end{bmatrix}}_A \underbrace{\begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}}_x = \underbrace{\begin{bmatrix} 3 \\ 5 \end{bmatrix}}_b$$

$$Ax = b$$

Dersle ilgili bilgiler - Genel

dersin kodu/ismi: EEE126 Doğrusal Cebir

öğretim üyesi/ofis: Işık İlber Sırmatel/B-32

e-posta: isik.sirmatel@gmail.com

notlandırma: ara sınav %40, final %60

yoklama: %80 zorunlu (12/15 hafta)

Dersle ilgili bilgiler - Haftalık plan

hafta	kısım	konu
1	vektörler	giriş, doğrusal fonksiyonlar
2	vektörler	norm ve uzaklık, doğrusal bağımsızlık
3	matrisler	giriş, doğrusal denklemler
4	matrisler	matris çarpımı, matris ayrıştırmaları
5	matrisler	matris tersi, doğrusal denklem çözümü
6	matrisler	determinant, özdeğerler, özvektörler
7	matrisler	köşegenleştirme, dinamik sistemler
8		ara sınav
9	matrisler	simetrik matrisler, pozitif tanımlılık
10	matrisler	tekil değer ayrıştırması
11	en küçük kareler	giriş, eğri uydurma, sınıflandırma
12	en küçük kareler	çok amaçlı ve kısıtlı en küçük kareler
13	en küçük kareler	doğrusal-olmayan en küçük kareler
14	uygulamalar	optimizasyon, makine öğrenmesi
15	uygulamalar	kestirme ve kontrol, otonom sürüş

Dersle ilgili bilgiler - Sınavlar

sınav süresi: 90 dakika

sınav yöntemi: klasik yazılı

sınavlarda hesap makinası ve formül kağıdı serbest

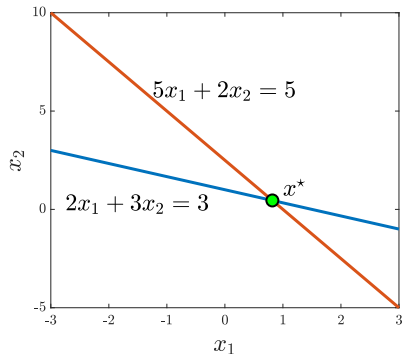
formül kağıdı: ara sınav → arkalı-önlü 1 A4 kağıdı

formül kağıdı: final → arkalı-önlü 2 A4 kağıdı

formül kağıdına öğrenci istediği her şeyi yazabilir

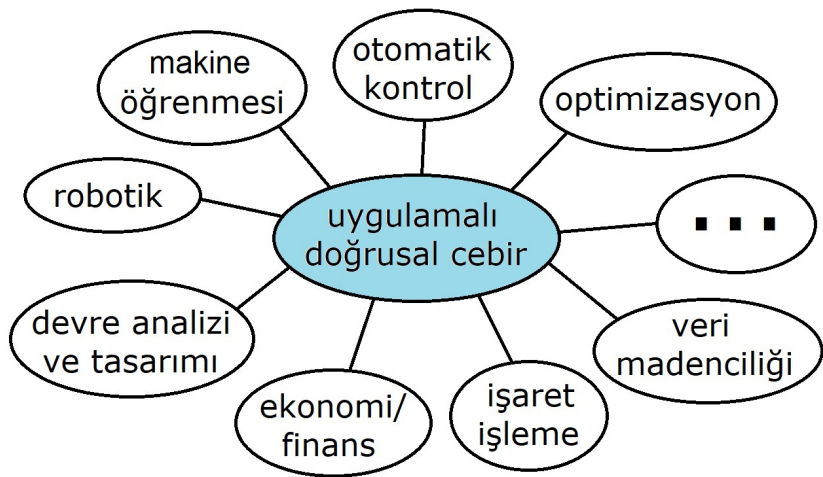
**sınavlar için öğrencilerin sorumlu olduğu kaynak:
sadece ders slaytları**

Doğrusal cebirin tanımı

Doğrusal cebir, sonlu boyutlu vektör uzayları üzerindeki doğrusal fonksiyonların incelenmesiyle ilgili matematik dalıdır.

Niçin doğrusal cebir öğrenmeliyiz?

- ▶ ders, bunlar ve başka birçok alana temel teşkil ediyor
- ▶ derste teori (10 hafta), en küçük kareler yöntemi (3 hafta), ve uygulamalar (2 hafta) ile ilgileneceğiz

Mühendislik/matematik matrisi

		uygulamalı matematik dalları					bilgisayar bilimi
		diferansiyel denklemler	optimizasyon	otomatik kontrol	doğrusal cebir	makina öğrenmesi	
mühendislik dalları	inşaat						
	makina						
	elektrik						
	kimya						
	elektronik						
	mekatronik						
	...						

The diagram illustrates the relationship between engineering disciplines and applied mathematics. A central blue column labeled "doğrusal cebir" (Linear Algebra) is connected by arrows to various engineering disciplines: inşaat, makina, elektrik, kimya, elektronik, mekatronik, and ... Additionally, arrows point from "doğrusal cebir" to "diferansiyel denklemler", "optimizasyon", "otomatik kontrol", and "makina öğrenmesi".

Örnek: Roket fırlatma ve indirme

roket

yerleşik
(onboard)
bilgisayar

gerçek-zamanlı
optimal kontrol

$$\begin{array}{l} \text{minimize}_{t_f, T_c(\cdot)} \int_0^{t_f} \|T_c(t)\| dt \\ \text{bağlı} \quad \ddot{r}(t) = g + T_c(t)/m(t) \\ \dot{m}(t) = -\alpha \|T_c(t)\| \\ 0 \leq \rho_1 \leq \|T_c(t)\| \leq \rho_2 \\ \dots \end{array}$$

$$\begin{bmatrix} H & A^T \\ A & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v \\ w \end{bmatrix} = - \begin{bmatrix} g \\ h \end{bmatrix}$$

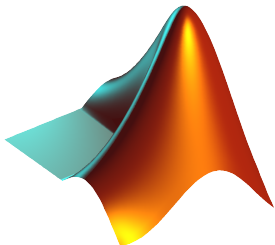
KKT sistemi

$$Ax = b$$

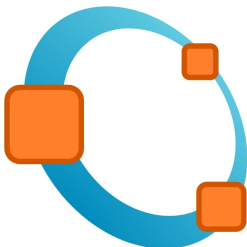
doğrusal
denklemler
takımı

Programlama dilleri (sayısal hesaplama)

MATLAB®

GNU Octave

Kaynak: John W. Eaton

Python

Scilab

Julia

SageMath

Kaynak: The Sage team

Kaynaklar (EEE126)

dersin web sayfası (haftada bir bakın):
sirmatel.github.io/teaching/EEE126
(duyurular buradan yapılacak)

- ▶ **Ders kitabı:** *Introduction to Applied Linear Algebra – Vectors, Matrices, and Least Squares*. Stephen Boyd, Lieven Vandenbergh
- ▶ **Ders videoları:** *Introduction to Applied Linear Algebra*. Stephen Boyd, Stanford
- ▶ **Çözümlü sorular:** *Problem Sets and Exams (Linear Algebra)*. Gilbert Strang, MIT
- ▶ **Ek kaynak:** *Linear Algebra*. Gilbert Strang, MIT

Genel mesleki tavsiyeler

aşağıdaki konuları çok iyi bilen (ve çalıştığı iş koluna özgü yeterli uzmanlığı olan) bir insan günümüzde her ülkede ve (özellikle **STEM** ile ilgili) her iş kolunda çalışabilir ve başarılı olur:

► **İngilizce**

► **mühendislik matematiği** (doğrusal cebir, olasılık ve istatistik, çok değişkenli hesap, sayısal analiz/sayısal yöntemler, optimizasyon, ...)

► **bilgisayar bilimi**

Kaynaklar (genel)

- ▶ İngilizce: Duolingo, Memrise, Busuu, ...
- ▶ açık dersler: MIT OpenCourseWare, Stanford Engineering Everywhere, MERLOT (arama), ...
- ▶ temel bilgisayar bilimi: CS50 Introduction to Computer Science (Harvard)
- ▶ programlama/sayısal hesaplama: Python/SciPy, GNU Octave, MATLAB, Scilab, Julia, ...